

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties (BZK)
Mw. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Datum
11 september 2018

Ons kenmerk
TFI
/U201800681

Telefoon
070 - 373 8393

Uw kenmerk
2018-0000231997

Onderwerp

Consultatie wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers

Geachte mevrouw Ollongren,

Ter consultatie hebben wij van u het concept van de Wet versterking decentrale rekenkamers ontvangen. Met dit wetsvoorstel wilt u overgaan tot de afschaffing van de rekenkamerfunctie, de mogelijkheid openen raadsleden als adviserend lid van de rekenkamer te benoemen en de bevoegdheden van de rekenkamer uitbreiden.

De lokale rekenkamer(functie) is belangrijk voor de publieke verantwoording. Wij delen uw zienswijze dat het onwenselijk is dat er gemeenten zijn die geen, of een langdurig slapende of sluimerende rekenkamer hebben. Zoals bij u bekend zien wij het schrappen van de rekenkamerfunctie niet als een oplossing van dit probleem. In een eerder schrijven (15 juni 2016) heeft de VNG commissie Raadsleden en Griffiers een viertal richtingen aangedragen om de kwaliteit te verbeteren. Zoals toen ook aangegeven kijken wij graag met u hoe we de bijdrage van lokale rekenkamer(functie)s gezamenlijk kunnen verbeteren. Tot op heden is dit nog niet gebeurd. Dit vinden wij van belang om dat – ook gesteld in de memorie van toelichting – het juist de “zachte factoren” zijn zoals betrokkenheid, politiek gevoel, stijl van opereren en cultuur die de effectiviteit van rekenkamer(functie)s bepalen.

Het huidige wetsvoorstel bevat dusdanige tegenstrijdigheden dat wij juist risico's zien dat de lokale rekenkamer aan kracht inboet. Ook het Plan van Aanpak Versterking Lokale Democratie en Bestuur heeft juist het uitgangspunt *“dat gemeenten op hun eigen wijze invulling kunnen geven aan lokale democratie. BZK zet daarom in op het lokaal maatwerk door het creëren van ruimte binnen wetten (...)”*.

Aanvullend op ons verzoek om gezamenlijk oplossingen in kaart te brengen en niet over te gaan tot afschaffing van de rekenkamerfunctie geven wij u graag onderstaand mee.

- Wij zijn verheugd dat er gelijkluidend aan ons advies (brief, 15 juni 2016) de werkgroep lokale rekenkamer recent van start is gegaan en vijftig gemeenten zal interviewen, met name de gemeenten met een slecht functionerende rekenkamer.
 - Wij vragen u de resultaten af te wachten en dan te bezien welke vervolgacties wenselijk zijn. Het afschaffen van de rekenkamerfunctie is nu niet opportuun. Dit raakt juist gemeenten met een goed functionerende rekenkamerfunctie.
 - Er is geen actuele data over de lokale rekenkamer(functie)s. Wij verzoeken u parallel aan de werkgroep opdracht te geven voor onderzoek naar actuele data over de lokale rekenkamer(functie)s.
- Wij ondersteunen uw zienswijze voor de uitbreiding van de bevoegdheden van de lokale rekenkamers.
 - Graag ondersteunen wij dit actief in onze communicatie via de VNG.
- Één aantal gemeenten hebben al ervaring met een adviserende rol van raadsleden bij de lokale rekenkamer(functie). De eerste beelden hierover zijn kritisch. De lokale rekenkamer(functie) geeft juist iedere gemeente de kans om aan te sluiten bij de eigen identiteit en op die manier verbinding en doorwerking te bewerkstelligen.
 - Wij vragen u deze ervaringen in kaart te brengen en aanvullend met de resultaten van de werkgroep lokale rekenkamer de vervolgacties te bezien.
- De afschaffing van de rekenkamerfunctie lijkt te moeten bewerkstelligen dat er meer gemeenschappelijke rekenkamers komen.
 - Het is ons onduidelijk waarop de wenselijkheid en efficiency is gebaseerd van een gemeenschappelijke rekenkamer. Ook zien wij risico's dat het rekenkameronderzoek op afstand van de Raad komt bij, voornamelijk om efficiency redenen gevormde, gemeenschappelijke rekenkamers. Dit draagt niet bij aan het door ons gedeelde doel: de bijdrage van een lokale rekenkamer(functie) met een goede verhouding tussen rekenkamer en Raad o.a. voor de inhoud en de doorwerking van rekenkameronderzoek.
- Het omvormen van een (goed functionerende) rekenkamerfunctie zal geen kleine en kosteloze stap zijn zoals in de memorie van toelichting gesteld.
 - Het omvormen van de lokale rekenkamerfunctie naar een lokale rekenkamer brengt een arbeidsintensief proces en invoeringskosten met zich mee. De aanname dat gemeenten kunnen besparen middels een gemeenschappelijke rekenkamer heeft geen onderbouwing. Juist het verkennen van de mogelijkheden voor een gemeenschappelijke rekenkamer en begeleiding hiervan brengt kosten met zich mee.

Alles overwegend en bezien vragen wij u dringend niet nu over te gaan tot afschaffing van de rekenkamerfunctie. Het lijkt ons raadzaam de resultaten van de brede werkgroep lokale rekenkamers in combinatie met praktijkervaringen en actuele data te benutten voor een gezamenlijke toekomstbestendige keuze. Zodat we de bijdrage van lokale rekenkamer(functie)s daadwerkelijk verbeteren. Een gedegen onderbouwing van de financiële impact van bijvoorbeeld de transitiekosten voor gemeenten is hiervan een belangrijk onderdeel.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A. Rabarison - Van der Laan
Directeur Beleid